

EDITORIAL

En la nostra societat hi ha béns de propietat privada i d'altres de propietat pública, tothom té clar com comportar-se amb els primers, no totes les persones observen la mateixa conducta respecte dels segons, els béns públics. Perquè els ciutadans prenguen consciència de la importància de la cosa pública, i de tot el que li reporta de benefici, cal un treball pedagògic intencionat, i feixuc. Només així s'arriba a interioritzar el canvi de percepció, i, per tant, de conducta. Calen moltes actuacions programades, i reiterades, en un període llarg de temps. No s'aprén de manera espontània, menys encara a observar normes d'urbanitat. L'escola seria el primer àmbit d'actuació; l'exemple que es desprén de l'adult que envolta el xiquet i la xiqueta, però, potser tinga un pes molt més determinant en la qüestió que ens ocupa. Se'ns planteja un interrogant: com actuar sobre la percepció de l'adult? Ací entra en escena l'Administració, amb el seu exemple i les campanyes de conscienciació, i, sobre l'acció d'aquesta, cal que la pròpia societat estiga vigilant. En resum, la conservació dels béns públics és un assumpte que ha d'implicar tothom, perquè sobre tots té conseqüències: tots hauríem d'estar disposats a vigilar-nos i autocorregir-nos.

Però, quan parlem de béns públics, a què ens referim? De primeres ens ve a la ment el banc del parc, la planta del parterre, etc. Estan incloses aquestes propietats en allò que tractem? sí; no obstant això, és més ampli el significat que li donem. L'evasió de capitals, no pagar els impostos que corresponen, robar diners i propietats públiques, cedir béns públics a benefici de persones o empreses privades, etc., contribueixen a buidar les arques de recursos públics i, en conseqüència, a dificultar o, fins i tot, a impossibilitar actuacions socials: educació, atenció mèdica o ajuda a la dependència, per exemple. Cal pedagogia per a arribar a trobar la relació estreta entre aquelles conductes i aquestes conseqüències. Per obtenir exemples de l'evasió de capital i de la magnitud que representa, només cal consultar els mitjans de comunicació o la darrera amnistia fiscal. Quant al frau, els tècnics del Ministeri d'Hisenda apuntaven, en una trobada celebrada a Alacant a principi d'any, que l'estimaven en vora el 25% del PIB de l'Estat; altres fonts, per al cas concret d'Elx, apunten que de llarg (el frau) correspon a més del 30% del PIB. No cal que exemplifiquem el cas de robar béns públics a un habitant del País Valencià, les presons i els tribunals de justícia en parlen cada dia d'alguna mala conducta. L'altre cas enunciat: cedir béns públics a benefici de persones o empreses privades ve disfressat d'ideologia, però les conseqüències

diffícilment es poden amagar. El liberalisme pretén vendre'ns que l'empresa privada gestiona millor i amb cost zero per a l'Administració, tot i que no ho ha demostrat mai ningú; exemples en contra sí que en podem aportar: crisi recent de la banca, construcció d'autopistes radials de Madrid, el qüestionat model de gestió privada d'hospitals públics, etc.; però, amb aquesta màxima, mai no provada: millors gestors, el govern del PP de la legislatura passada de l'Ajuntament d'Elx va deixar escapar de les arques públiques, és a dir, de tots els elxans i elxanes, diverses propietats, com ara, l'edifici de l'antic palau de justícia, part de l'hort de Travalon o un ampli espai obert situat junt a l'hospital del Vinalopó; així mateix, hipotecà, podem afirmar que per a sempre —si no s'hi posa remei—, el solar del Mercat Central i, gràcies a l'oposició perseverant dels ciutadans, no regalà un solar al costat del CEIP Clara Campoamor per a construir-hi un col·legi privat de Secundària.

Encara, però, hi ha un altre àmbit que convida a reflexionar sobre béns privats i públics i conductes respectuoses amb aquests últims. Ens referim a béns considerats en principi de domini públic com ara el litoral, els llits de rius i barrancs, serres i, si cargolem més el pensament, l'aigua, l'aire o el clima tot. La presa de consciència d'aquests casos implica més dificultat, amb la qual cosa exigeixen més pedagogia, ja que les conseqüències d'una mala gestió no té uns resultats que es fan visibles d'immediat. La Llei d'Aigües de 1985 i la Llei de Costes de 1988, més exigents en el domini públic de les aigües continentals i subterrànies i en la definició de la franja de domini públic del litoral, respectivament, van ser derogades per governs conservadors, sempre favorables a cedir béns públics a la iniciativa privada. Així per exemple, la Llei de Costes de 2013, vigent, tot i anomenar-se, eufemisme, «de protecció i ús sostenible del litoral», aprimà la faixa de domini públic de la cosa en favor de futures actuacions urbanístiques. La invasió de l'espai de domini públic de rius i barrancs —el cas del Vinalopó és sagnant— pels propietaris que hi fiten és palmari, però n'és igualment irresponsable la conducta de la Confederació Hidrogràfica respectiva, a qui se li encomana per llei la vigilància i protecció del bé públic. La valoració i el respecte dels béns públics, que ens pertanyen a tots, està entre els primers passos a donar per a no acabar transitant per camins equivocats.

Joan CASTEJÓN (Elx, 1945)

«Les Mans» celebren la vida de Miguel Hernández, i ara amb motiu de la publicació del número 30 de LA REL·LA, honorem la memòria del poeta la mort del qual ocorregué fa 75 anys i agraïm, així, la fondària del seu pas per la terra. La relació profunda entre Joan Castejón i la poesia de Miguel Hernández té segurament a veure amb les seues primeres comprensions del món, enllaçades amb el paisatge i la terra que els sustenta, nodrides per l'entorn rural, i després, sense renunciar a aquestes, amb la incorporació de la dimensió social i política. Les mans són una constant en els dibuixos de Joan Castejón, les seues possibilitats expressives i simbòliques donen llum a un saber d'una familiar condició d'humà en l'observador que les analitza. Des de la particularitat de l'autor a la particularitat de l'espectador, passant per la universalitat de l'art, que naix de la mirada àmplia. Aquestes «Mans, a Miguel Hernández» tenen de paisatge i de terra i de social i polític, de lloança a la mare naturalesa i d'esperança en el destí de la humanitat que sap que és filla seua.

Arminda GARCIA